YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№4 (2)

ISSN: 2992-8982

https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/

2026

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 2026-yil, aprel.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Faxridinov Zafarjon Faxridin o‘g‘li, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi HIJQKD boshqarma boshlig‘i
Utayev Uktam Choriyevich, Anijon viloyati prokurorining o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zb. Res. Bosh prokuraturasi IJQK Departamentining Namangan viloyati boshqarmasi boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o‘g‘li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra’no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Fakhridinov Zafarjon Fakhridin ogli, Head of the DCEC under the Prosecutor Genera's Office of the Rep. of Uzb.
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Prosecutor of Anijan Region
Ochilov Farkhod, Head of the Namangan Regional Department of the Department of Internal Affairs of Rep. of Uzb.
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow))
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po‘latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
G‘afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o‘qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja’sur Artiqboy o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo‘jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko‘rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: “Ma’rifat-print-media” MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O‘zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi huzuridagi Iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti

Jurnalning ilmiyligi:

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro‘yxatdan o‘tkazilgan.

MUNDARIJA

RAQAMLI IQTISODIYOTDA “AKT XIZMATLARI” TUSHUNCHASI VA ULARNING EKSPORT SALOHIYATI 14
Shermatov Sherzod Xotamovich
RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI TAKOMILLASHTIRISH ORQALI KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI 20
Amonov Mirzohid Tuymuratovich, Xodjayev Anvar Rasulovich
TIJORAT BANKLARINING BYUDJET MABLAG‘LARI HISOBIGA MOLIYALASHTIRILADIGAN LOYIHALARDAGI ISHTIROKINI KUCHAYTIRISH MEXANIZMLARI 26
Maxmudov Rahimjon Hamid o‘g‘li
KORPORATIV BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING STRATEGIK YO‘NALISHLARI 33
Shakirova Gulbaxor Sharipdjanovna
YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHDA XORIJIY TAJRIBALAR TAHLILI VA UNI O‘ZBEKISTON SHAROITIDA QO‘LLASH IMKONIYATLARI 38
Ne’matova Mavsuma,Xolmamatov Diyorbek
ВЛИЯНИЕ НАЛОГООБЛОЖЕНИЯ НА ИНВЕСТИЦИОННУЮ АКТИВНОСТЬ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ В УЗБЕКИСТАНЕ 43
Буранова Лола Вахобовна
ФИНТЕХ-ЭКОСИСТЕМА КАК ФАКТОР ИНКЛЮЗИВНОГО И УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА: СТРУКТУРНЫЙ АНАЛИЗ И ПЕРСПЕКТИВЫ ТРАНСФОРМАЦИИ 54
Эшмуротов Дониёр Ихтиёр угли
ZAMONAVIY MARKETING KONSEPSIYALARI ASOSIDA XIZMATLAR RAQOBATBARDOSHLIGINING USLUBIY JIHATLARI 60
Ostonaqulova Gulsaraxon Matyoqub qizi, Fayzullayeva Zamira Alijonovna
XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA 64
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna
QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG‘OR XORIJIY TAJRIBALARI
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o‘g‘li
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHIYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI 73
Abdullo Sohibov
O‘ZBEKISTONDA URBANIZATSIYA JARAYONLARI JADALLASHUVI VA UNING HUDUDIY XUSUSIYATLARI 84
Mamanazarov Oybek Shomurodovich
KORXONALAR MOLIYAVIY HOLATINI MOLIYAVIY HISOBOTNING XALQARO STANDARTLARI (MHXS) ASOSIDA BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI 91
Xamidov Javoxir Shavkat o‘g‘li
BIZNES JARAYONLARINI MONITORING QILISH TIZIMINING HOZIRGI HOLATI TAHLILI 95
Dadajonova Madina Ravshan qizi
O‘ZBEKISTON VA XORIJIY MAMLAKATLARDA BENEFITSIAR MULKDOR KONSEPSIYASINI QO‘LLASHNING DOLZARB MASALALARI 100
Ochilov Farhod Malikovich
O‘ZBEKISTONDA YASHIL IQTISODIYOTGA O‘TISHNING MAKROIQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH (GDP, BANDLIK VA INVESTITSIYALAR KESIMIDA) 106
Hayitov Jamshid Xolboyevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA'SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI 111
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi
IPOTEKA BOZORI MUAMMOLARINING EMPERIK TAHLILI VA ULARNI BARTARAF ETISH STRATEGIYALARI 118
Ollokulova Feruza Mansurovna, Safarova Dilrabo Baxriddin qizi
MILLIY IQTISODIYOT RAQOBATIDA NAZARIY VA AMALIY QARASHLAR 122
Karimova Iroda Abdusattarovna
KORPORATIV BANK XIZMATLARIGA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR HAMDA ZAMONAVIY BIZNES MODELLARNI JORIY ETISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI 128
Qurbonov Abror Abdullayevich
GREEN ECONOMY DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN AND INDONESIA: A COMPARATIVE STUDY 133
Ibrokhimova Iroda Ikromjon Kizi. Askolani. Javliyev Nuriddin Bektemir o'g'li
AHOLI BANDLIGINI TA'MINLASHDA REKRUTING AGENTLIKLARINING O'RNI 142
Sherkulova Nodirabegim Baxordin qizi
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА 148
Джураева Гузаль Шавкатовна
BUDJET DAROMADLARI TARKIBIDAGI SOLIQLARNING ULUSHINI BOSHQARISH 156
Abduraxmonova Gulmira Sobir qizi
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA AVTOSERVIS SHOXOBCHALARINI BOSHQARISHNI TAKOMILLASHTIRISH 161
Marqayev Xurshid Aliqulovich
THE ECONOMIC NATURE OF HUMAN CAPITAL AND ITS RECOGNITION IN ACCOUNTING AS AN OBJECT OF ECONOMIC ANALYSIS 165
Zafar Qodirov Abdivaxobovich
O'ZBEKISTON IQTISODIYOTIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH 170
Ibragimov G'ayrat Ablaqulovich. Tursunov Ozod Matlubovich
Shukurova Nilufar Qahramonova
IMPROVING THE EFFICIENCY OF INNOVATIVE SERVICES IN THE DIGITAL ECONOMY 175
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich
NODAVLAT NOTIJORAT TASHKILOTLARI MOLIYAVIY BARQARORLIGINI BAHOLASHDA INTEGRAL KO'RSATKICHLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 179
Aliyev Arslon Salom o'g'li
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS 184
Wang Biao
USTAMA ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARINING MAZMUNI VA UNI XALQARO STANDARTLARGA MUVOFIQ TAKOMILLASHTIRISH 190
Tashnazarova Dilfuza Samiddinovna
INTEGRATSIYA SAMARADORLIGINI O'LCHASHNING METODOLOGIK MODELI VA INDIKATORLAR TIZIMI 195
Aliqulov Abbos Baxtiyor o'g'li
XIZMAT KO'RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH 202
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich
MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI 207
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

TO‘QIMACHILIK SANOATI KORXONALARIDA IQTISODIY RESURSLARDAN SAMARALI FOYDALANISH YO‘LLARI 213
L.S. Azimova
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING 218
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin o‘g‘li
PAXTA-TO‘QIMACHILIK SANOATIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIKNING HUQUQIY ASOSLARI 223
Abdullayev Hamidulla Abdug‘ani o‘g‘li
TURIZM KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATINI OSHIRISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI KUCHAYTIRISHNING ZAMONAVIY BOSHQARUV MEXANIZMLARI 227
Ergasheva Zarifa Baxtiyarovna
CHO‘L-YAYLOV CHORVACHILIGI MAJMUASI RIVOJLANTIRISH 232
Nurmanov Sherzod Xujayarovich
KREDITORLAR REYTINGINI MASHINAVIY O‘QITISHGA ASOSLANGAN BASHORATLASH ALGORITMLARI 237
Beknazarov Ulug‘bek Zafar o‘g‘li
MIKROIQTISODIYOTDA ISTE’MOLCHILAR XULQ-ATVORI VA TALAB SHAKLLANISHI OMILLARI 242
Raximov Azizbek Saliyevich
OLIY TA’LIMNI MOLIYALASHTIRISHNING ILG‘OR XORIJIY TAJRIBASI: AQSH MISOLIDA 246
Kurbanov Baxodir Negmatullayevich
O‘ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASINI BOSHQARISHDA INNOVATSION YONDASHUVLARNI JORIY ETISH USULLARI 250
Ashurova Shaxnoza Almasovna
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OMMAVIY AXBOROT VOSITALARI KORXONALARINING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA’MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI 257
Sharipova Shahlo Istamovna
XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA XIZMATLAR SIFATINI TAKOMILLASHTIRISH 262
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich
XIZMATLAR SOHASIDA MIJOZ QONIQISHINI OSHIRISH MEXANIZMLARI: QORAQALPOG‘ISTON RESPUBLIKASI MISOLIDA 278
Aqsungul Usenova Tenel qizi, Qoraqalpoq davlat universiteti
Dawletmuratov Adilbay Mirzaboyevich
O‘ZBEKISTONDA QANDOLAT MAHSULOTLARI BOZORINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH XUSUSIYATLARI 283
Azlarova Munira Muhammad-Amin qizi
TA’LIM XIZMATLARI BOZORINI SHAKLLANTIRISH, RIVOJLANTIRISH VA KO‘RSATKICHLARINI O‘RGANISH 289
Bozorova Madina Raxmat qizi
IMPROVING SERVICE QUALITY MONITORING IN SERVICE ENTERPRISES BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES 294
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich
KREDITLASH MEXANIZMINING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI VA UNING TARIXIY RIVOJLANISH BOSQICHLARI 299
Ortiqov Husan Usmonaliyevich
O‘ZBEKISTONDA QIMMATLI QOG‘OZLAR BOZORI MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH YO‘NALISHLARI 304
Abdusalomov Ozodbek Baxtiyor o‘g‘li
XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA’MINLASHDA SERVIS XAVFSIZLIGI INDEKSI: SAMARQAND VILOYATI MISOLIDA 311
Shodmanova Zubayda Ubaydullayevna
O‘ZBEKISTONDA EKSPORTNI OSHIRISHDA AKT RIVOJLANISHINING O‘RNI 315
Sadriddinov Ulug‘bek Jaloliddin o‘g‘li

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

QURILISH FAOLIYATI SOHALARIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING ILG‘OR XORIJIY TAJRIBALARI 322
Xusanov Kamoliddin Xolmamat o‘g‘li
INSON KAPITALI VA KADRLAR SALOHIYATINI BOSHQARISHNING NAZARIY KONSEPSIYALARI 326
Abdullo Sohibov
SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA TIJORAT BANKLARIDA RISK-MENEJMENT SAMARADORLIGINI OSHIRISH 331
Davronov Sanjar Ziyotovich
SUN’IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BOSHQARUV QARORLARINI QABUL QILISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 336
Ashrapova Noilaxon Niyazxanovna
ISHLAB CHIQARISH KORXONALARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI TAHLILI VA UNGA ILMIY YONDASHUVLAR 340
Ochilov Baxtiyor Muminjonovich
THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF IFRS AND FINANCIAL REPORTING 346
Tojiboyev Abdullajon Kamoliddin ugli
SIRKULYAR IQTISODIYOTGA O‘TISH: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 351
Astanakulov Olim Tashtemirovich
Muxammad Id Balbaa (Muhammad Eid Balbaa)
Habibe Elif Kutlugun (Habibe Elif Kutlugun)
GLOBAL IQLIM O‘ZGARISHI FONIDA EKOLOGIK SIYOSAT VA BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI 357
Xamzayev Abdushukur Xudoyqulovich
INTERNATIONAL MARKETING STRATEGIES FOR UZBEKISTAN'S TEXTILE INDUSTRY: CHALLENGES, OPPORTUNITIES, AND ECONOMETRIC EVIDENCE 362
Aziz Kurbanovich Abdullaev
Sarvarbek Allayev Erkin ugli
Shavkat Asrolovich Ruziev
DIRECTIONS FOR TOURISM DEVELOPMENT IN UZBEKISTAN BASED ON DIGITAL TECHNOLOGIES 369
Mirzaev Kulmamat Djanzakovich
TEMIR YO‘L TRANSPORTIDA SOLIQQA TORTISHNING O‘ZIGA XOS XUSUSIYATLARI TAHLILI (“O‘ZBEKISTON TEMIR YO‘LLARI” AJ MISOLIDA) 373
Barotov Baxtiyor Vaxobovich
CHIQINDILARNI QAYTA ISHLASHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O‘RNI 377
Muxitdinova Kamola Alisherovna
TRANSPORT LOGISTIKASIDA TAVAKKALCHILIKLARNI SUG‘URTALASH: O‘ZBEKISTON VA AQSH TAJRIBASI ASOSIDA TAQQOSIY TAHLIL 381
Jabborov Islom Xusan o‘g‘li
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARINING IQTISODIY SALOHIYATINI BARQAROR BOSHQARISH 385
Xayrullayev Shaxram Yunus o‘g‘li
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SERVIS KORXONALARIDA XIZMATLAR SIFATI BOSHQARUVINING ZAMONAVIY MODELLARI 392
Xudoyorov Lochinbek Bahromovich
BIZNES JARAYONLARI MONITORINGI SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO‘RSATKICHLARI 398
Dadajonova Madina Ravshan qizi
SIRKULYAR IQTISODIYOT KONSEPSIYASINI AMALGA OSHIRISHNI BAHOLASH KO‘RSATKICHLARINI (INDIKATORLARINI) SHAKLLANTIRISH 403
Sharifxo‘jayeva Xonzodaxon A’lo qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

TURIZM QISHLOQLARINI SHAKLLANTIRISH MEZONLARI VA INDIKATORLARI TIZIMI 408
Xudaynazarova Dilorom
NODAVLAT OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUV VA BOSHQARUV HISOBI TIZIMINING AMALIYOTI: MUAMMOLAR VA TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI 416
Xojiboyev Muxiddin Shodimuxamedovich
DAVLAT XARIDLARI JARAYONIDA XAVFLARNI IDENTIFIKATSIYA QILISH, TASNIFLASH VA RISKKA ASOSLANGAN ICHKI AUDITNI TAKOMILLASHTIRISH 421
Meliboyev Askar Eshmuratovich
DEVELOPING GARMENT MANUFACTURING STRATEGY IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION 426
Mahbuba Rahmonova
Feruza Mansurovna Ollokulova
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI QISHLOQ XO'JALIGIDA INVESTITSIYA SIYOSATINING IQTISODIY AHAMIYATI 430
Bakhit Mambetnazarov
Atabek Tureev
SOLIQ TUSHUMLARI VA MAJBURIY AJRATMALARNING DAVLAT MOLIYASIDAGI O'RNI: 2020-2025 YILLAR TAHLILI VA ISTIQBOLI 434
Olimov Shukurulla Dilshodjon o'g'li
ФАКТОРЫ ТЕКУЧЕСТИ КАДРОВ И МЕХАНИЗМЫ УДЕРЖАНИЯ ПЕРСОНАЛА В СОВРЕМЕННЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ УЗБЕКИСТАНА 439
Джураева Гузаль Шавкатовна
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH 447
Mamirov Zamir Uzoq o'g'li
XORIJIY TO'G'RIDAN-TO'G'RI INVESTITSIYALARNI JALB ETISHDA O'ZBEKISTON TAJRIBASI: MUAMMOLAR VA ISTIQBOLLAR 453
Xatamov Nurbek Ochildiyevich
DAVLAT BYUDJETI XARAJATLARI HISOBI VA TAHLILINING AMALDAGI TIZIMI 458
Ostonokulov Azamat Abdukarimovich
Tursinbaev Gafur Jolmurzaevich
MOLIYAVIY HISOBOTLAR AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI 464
Elomonov Dadaxon Ozodullayevich
СТРАХОВАНИЕ КАК ИНСТРУМЕНТ СНИЖЕНИЯ ФИНАНСОВЫХ ПОТЕРЬ ОТ НЕПРЕДВИДЕННЫХ РИСКОВ, ОКАЗЫВАЮЩИХ ВЛИЯНИЕ НА ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКУЮ ПРИБЫЛЬ (ДОХОД) 470
Азимжон Мелиев Муродулло угли
A STUDY ON THE COLLABORATIVE MECHANISM OF DIGITAL ARCHIVES GOVERNANCE AND TALENT GOVERNANCE: AN ANALYSIS BASED ON JOB COMPETENCY, PERFORMANCE EVALUATION, AND ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS 475
Wang Biao

SANOAT KORXONALARI INNOVATSION SALOHIYATINI BAHOLASH METODIKASINI TAKOMILLASHTIRISH 481
Bahodirov Shohruh Bahodir o'g'li
QIMMATLI QOG'OZLAR BOZORINI TARTIBGA SOLISHNING XALQARO TAJRIBASI 488
Mallabayev Jobir Baxtiyorovich
ANALYSIS OF THE FINANCIAL AND ECONOMIC ACTIVITY REPORTS OF OOO SAM TRADING STROY 493
Usmonova Dilfuza Ilhomovna
WAYS TO IMPROVE THE USE OF FOREIGN EXPERIENCE IN THE TRANSPORT

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Musayeva Shoira Azimovna
FOUNDATIONS FOR THE SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TRANSPORT LOGISTICS IN UZBEKISTAN 507
Muradov Alisher Kurbanbaevich
DAVLAT MULKINI BOSHQARISHNING INNOVATSION VA RAQAMLI MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH ISTIQBOLLARI 513
Musurmonqulov Muhammad Ural o‘g‘li
KORXONALARNING INVESTITSIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH: NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI 521
No‘monjonova Muazzam Mahbubjon qizi
KORXONALARDA DEBITORLIK VA KREDITORLIK QARZLARNI BOSHQARISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISH YO‘NALISHLARI 526
Mirzaev Ozod Furkatovich
INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISH MEXANIZMLARINI RIVOJLANTIRISH: GIDROENERGETIKA SEKTORI MISOLIDA 531
Xusanov Shaxbozbek Shuxratjon o‘g‘li
ТЕХНОЛОГИЧЕСКИЕ ИННОВАЦИИ В КРАУДФАНДИНГЕ: БЛОКЧЕЙН, ИИ И БУДУЩЕЕ ИНВЕСТИРОВАНИЯ 538
Хамидова Фаридахон Абдулкарим кизи
Каримова Азиза Аъзамиддин кизи
BANK TIZIMIDA QO‘LLANILADIGAN RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNING TURLARI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI 545
Ollokulova Feruza Mansurovna
Xursanova Shaxnoza Anvar qizi
TA’LIM MUASSASALARIDA QO‘SHIMCHA TA’LIM XIZMATLARINI BOSHQARISHNING NAZARIY YONDASHUVLARI 549
Safarova Kamola Shuxrat qizi
QASHQADARYO VILOYAT MINTAQASINING IQTISODIY XAVFSIZLIK DARAJASI VA UNI BAHOLASH USLUBIYATI 553
Nurxonov Komiljon Tovkarayevich
AYOLLARGA NISBATAN ZO‘RAVONLIKNING IQTISODIY OQIBATLARI VA UNI KAMAYTIRISHNING BARQAROR RIVOJLANISHDAGI O‘RNI 562
Feruza Bahodirxonovna Ibragimova
ИНВЕСТИЦИОННЫЙ И ИННОВАЦИОННЫЙ ПОТЕНЦИАЛ ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ: СТРУКТУРНЫЕ ТРАНСФОРМАЦИИ И НОВЫЕ ИСТОЧНИКИ РАЗВИТИЯ 567
Насиров Дилшод Фархадович
Асадов Амальжон Мехрожевич
Ахматов Алинур Дилшодович
ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ МОДЕЛИ ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ ЭКОНОМИКИ 572
Насиров Дилшод Фархадович
Хамраева Севара Мамуржановна
Бахтиярова Алтынгул Бахтияровна
INVESTITSION JOZIBADORLIKKA TA’SIR QILUVCHI OMILLAR TAHLILI 579
Mamatqulova Hafiza Bahodir qizi
ЦИФРОВЫЕ ПЛАТФОРМЫ КАК НОВАЯ ФОРМА ОРГАНИЗАЦИИ БИЗНЕСА – ЭВОЛЮЦИЯ УПРАВЛЕНИЯ И ИНСТИТУЦИИ 586
Рахмонов Хумоюн Рустамжон угли
XORIJIY BANKLARNING YANGI BOZORLARGA KIRISH STRATEGIYALARI VA ULARNING MILLIY BANK TIZIMLARIGA TA‘SIRI (“IPOTEKA-BANK” AKSIYADORLIK TIJORAT BANKI MISOLIDA) 598
Kadirov Vaxid Marimbayevich
Rajabboyeva Asalxon Mahmud qizi
OECD VA YEVROPA ITTIFOQI MAMLAKATLARIDA BILVOSITA SOLIQQA TORTISH TIZIMLARINING QIYOSIY TAHLILI VA O‘ZBEKISTONDA UNI TAKOMILLASHTIRISH ISTIQBOLLARI 605
Tuxliyev Bozor Karimovich
Dusiyarov Sherzod Xolmuratovich
JISMONIY TARBIYANING INSON SALOMATLIGINI MUSTAHKAMLASHDAGI ROLI 614
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ОРГАНИЗАЦИОННО-ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ
СТРУКТУРЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНОЙ ТАМОЖНИ 621
Ли Ирина Валентиновна
JAHON IQTISODIYOTIDA O‘ZBEKISTONNI TUTGAN O‘RNI VA UNI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI 627
Boboqulov Sanjar Bahromqulovich
OBODONLASHTIRISH XIZMATLARI IJTIMOIY MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH 633
Hayitov Jamshid Xolvoyevich
Ibragimova Gulhayo Nuriddin qizi
O‘ZBEKISTON SUG‘URTA BOZORI TAHLILI 638
Hamroyeva Sabina Ismoil qizi
EXPLORATION OF TOURISM FLOW GENERATING IN SAMARKAND
UNDER THE BACKGROUND OF DIGITAL ECONOMY 644
Jie YANG
ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ ОЗДОРОВИТЕЛЬНОГО ТУРИЗМА В УЗБЕКИСТАНЕ 651
Усманова Диляфруз Каршиевна
YASHIL ISTE’MOL XULQ-ATVORINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI VA
STRATEGIK ISTIQBOLLARI 656
Ishmuratov Baxodir Xusanovich
O‘ZBEKISTONDA INFLYATSIYA VA FOIZ SIYOSATINING BANK KREDITLARIGA TA’SIRI 661
Ibragimova Saule Orinbaevna
IJTIMOIY HIMOYA TIZIMI SAMARADORLIGINI BAHOLASHDA
IJTIMOIY-IQTISODIY KO‘RSATKICHLARNING ROLI: STATISTIK YONDASHUV 665
Qurbonboyev Abdulla Mansur o‘g‘li
O‘ZBEKISTONDA INFLYATSIYAGA QARSHI KURASH DASTURINI
AMALGA OSHIRISH YO‘NALISHLARI 671
Murtazayev Ulug‘bek Abdisalom o‘g‘li
XARAJATLAR HISOBINI YURUTISHNING ZAMONAVIY USULLARI TAHLILI 675
Xasanov Baxodir Akramovich
Yo‘lchiyev Oybek Ulug‘bek o‘g‘li
SUG‘URTA KOMPANIYALARINING MOLIYAVIY RISKLARINI
KOMPLEKS BAHOLASH METODOLOGIYASI 683
Baymuratova Gulirayxon Tursunbayevna
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BARQAROR TURIZMNI RIVOJLANTIRISH 688
Ibragimov Husen Ismailovich
KONSALTING XIZMATLARINING RIVOJLANISH EVOLYUTSIYASI
VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI 692
Ermamatova Shoxsanam Ermamat qizi
GLOBAL BRANDING VS. LOCAL BRANDING: STRATEGIC
TRADE-OFFS IN INTERNATIONAL MARKETING 698
Aziz Kurbanovich Abdullaev
Mamasolieva Kamila
Akhmedova Zaynabkhon Khayrullo qizi
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA INVESTITSIYA MUHITINI YAXSHILASH
MEXANIZMLARI VA ULARNING IQTISODIY O‘SISHGA TA’SIRI 706
Xatamov Nurbek Ochildiyevich
TIJORAT BANKLARINING SAMARADORLIGIGA TA’SIR QILUVCHI MAKRO
VA MIKROIQTISODIY KO‘RSATKICHLARNI EKONOMETRIK TAHLILI 711
Nabixo‘jayeva Maxfuza Ulug‘bekovna
AGROKLASTERLARDA MAHSULOT (ISH, XIZMAT)LARNI SOTISH
JARAYONLARI AUDITINING AMALIYOTI 717
Eshmuradov Ulug‘bek Tashmuratovich
SOG‘LIQNI SAQLASH TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHDA DASTURIY
BYUDJETLASHTIRISHNI JORIY ETISHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI 723
Umidjon Abdullajonov
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОБЛЕМНЫМИ
КРЕДИТАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ 730
Избосаров Бобуржон Бахриддинович
Ахмедова Улмасой Хусан кизи
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ФИНАНСОВОЙ

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

ПОДДЕРЖКИ ПРИВЛЕЧЕНИЯ БЕДНЫХ СЕМЕЙ К ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВУ 736
Ережепов Кууанышбай Жиенбай улы
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SANOAT KORXONALARI
RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI ICHKI VA TASHQI OMILLAR TASNIFI 741
Jalolov Abbosxon Ravshanxon o'g'li
BYUDJET TASHKILOTLARIDA ASOSIY VOSITALAR HISOBINI
MODERNIZATSIYA QILISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI 747
Ruziyev Shavkatjon Faxridinovich
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY TA'MINLASHNING XORIJIY TAJRIBASI 756
Aymurzaeva Gulnaz Puxarbaevna
YER-SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR
VA SUN'IY INTELLEKTNI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI 762
Rustamov Umidjon Xayitboyevich
GEOSIYOSIY NOANIQLIK SHAROITIDA TA'MINOT
ZANJIRLARINI BOSHQARISHNING INNOVATSION MODELI 767
Nodir Xidirov G'iyosaliyevich
Sarvinozxon Lutfullayeva Azizxon qizi
NEFT-GAZ SANOATIDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISHNING XALQARO TAJRIBASI 775
Mallayev Sirojiddin Eshdavlatovich
AGROKLASTERLAR RIVOJLANISHINING INSTITUSIONAL-IQTISODIY NAZARIY MODELI 781
O'rinboyev Ulug'bek Otabekovich
ИНТЕГРАЦИЯ ПРИНЦИПОВ CSR В СИСТЕМУ УСТОЙЧИВОГО
КОРПОРАТИВНОГО УПРАВЛЕНИЯ 789
Идиева Наргиза Олимовна
Норова Саломат Юсуповна
KORXONALARNING INVESTITSIYA FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH:
NAZARIYA VA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR INTEGRATSIYASI 797
No'monjonova Muazzam Mahbubjon qizi
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВЗАИМОСВЯЗИ
БЕРЕЖЛИВОСТИ И ИННОВАЦИЙ 803
Аллабергано в Закир Гаибович
"YASHIL IQTISODIYOT" BARQAROR RIVOJLANISHNING
MUHIM YO'NALISHI SIFATIDA (YEVROPA ITTIFOQI MISOLIDA) 809
Sharifxodjayev Shavkat Oqilovich
Achilova Shirin Shavkat qizi
DON MAHSULOTLARI KORXONALARIDA RESURSLARDAN
FOYDALANISHNING IQTISODIY AHAMIYATI 815
Aipova Iroda Ikramovna
DON MAHSULOTLARI SANOATIDA EKOLOGIK VA IQTISODIY
SAMARADORLIKNI UYG'UNLASHTIRISH 820
Aipova Iroda Ikramovna
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KO'P KVARTIRALI UY-JOY FONDIGA
XIZMAT KO'RSATISH TIZIMINI INNOVATSION RIVOJLANTIRISH 826
Najmiddinov Sherzod Qiyomiddin o'g'li
Berdiyeva Dilfuza Axatovna
ENERGETIKA INFRATUZILMASINING HUDUDIY RIVOJLANISH VA IJTIMOIY TENGLIKKA TA'SIRI 831
Babajanova Dilfuza Abdurasulovna
SANOAT KORXONALARIDA QAROR QABUL QILISH JARAYONLARIGA SUN'IY INTELLEKT
TEXNOLOGIYALARINI JORIY ETISH SAMARADORLIGI 836
Xusanova Malohat Mingnorovna
АНАЛИЗ СИСТЕМЫ УПРАВЛЕНИЯ ПРОЕКТАМИ И ПРОГРАММАМИ
СТРАТЕГИЧЕСКОГО РАЗВИТИЯ ООО «YANGI ZAMON TUHFASI» 842
Шавкатов Шохаббос Шухрат угли
O'ZBEKISTON MISOLIDA LOMBARD SEKTORI MOLIYAVIY
KO'RSATKICHLARI VA HISOB AMALIYOTI 854
Maksud Zaxirov
IQTISODIY O'SISH VA O'ZBEKISTONNING YAIM DARAJASI 859
Nurova Farog'at Salohiddin qizi

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

MINTAQAVIY MEHNAT BOZORI - XALQARO MEHNAT BOZORINING BIR QISMI SIFATIDA 864
Ismatova Shoxsanam Abdulaziz qizi
DIGITAL INTERNATIONAL MARKETING: PROMOTION WITHOUT BORDERS
(Rapid entry into foreign markets on a minimal budget using social media,
influencers, and marketplaces (Amazon, AliExpress)) 869
Abdullaev Aziz Kurbanovich
Azimov Khumoyun Khamid ugli
Pardayev Khusniddin Jakhongir ugli
O‘ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA NOSTANDART
BANDLIK SHAKLLARIDAN FOYDALANISHNING ILG‘OR XORIJ TAJRIBALARI 878
Fayzullayev Nurulla Baxromovich
TIBBIYOT TIZIMINI MOLIYALASHTIRISHNING YANGI YECHIMLARI 885
Muhammadiev Ramz Zoirjon o‘g‘li
BANKLAR INNOVATSION FAOLIYATNI RIVOJLANTIRISHDA
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMINING O‘RNI 888
Muxtorova Shaxlo Farxodovna
TADBIRKORLIK SUBYEKTLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI
MOLIYALASHTIRISH MANBALARI TAHLILI 893
Nazirova Sayyora Baxtiyorovna
Ergasheva Komila To‘ra qizi
MAHALLALARDA TADBIRKORLIK EKOTIZIMINI SHAKLLANTIRISH VA
RIVOJLANTIRISHDA INSTITUTSIONAL ISLOHOTLARNING METODOLOGIK MODELI 897
Sharopova Nafosat Radjabovna
SANOAT KORXONALARIDA LOGISTIKA TIZIMINING SAMARADORLIGINI BAHOLASH 904
Shoyimov Sarvar Qahramon o‘g‘li
БУХГАЛТЕРСКИЙ УЧЕТ В СИСТЕМЕ КОРПОРАТИВНОГО КОНТРОЛЯ
В УСЛОВИЯХ «ЗЕЛЕНОЙ» ЭКОНОМИКИ 908
Эргашева Шахло Тургуновна
ISHLAB CHIQARUVCHI ORTIQCHALIGI VA ISTE’MOLCHI ORTIQCHALIGI 915
Ortiqov G‘anisher Xudoyberdi o‘g‘li
Xo‘jaqulov Hasan Dilshod o‘g‘li
РАЗВИТИЕ БЕЗНАЛИЧНЫХ ПЛАТЕЖЕЙ КАК ФАКТОР ПОВЫШЕНИЯ
ЭФФЕКТИВНОСТИ СФЕРЫ УСЛУГ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН 920
Ишонкулова Феруза Асатовна
O‘ZBEKISTON MEHMONXONA XO‘JALIKLARIDA BUXGALTERIYA
HISOBI VA AUDIT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH 926
Asqarova Lobarxon Usmanjanovna
KORPORATIV BIRLASHISHLAR VA QO‘SHIB OLISHLAR: NAZARIY ASOSLARI
VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI 930
Latipova Shaxnoza Maxmudovna
Xolmurodova Sevara Asqarovna
MAMLAKATIMIZ QISHLOQ XO‘JALIGIDA OZIQ-OVQAT SANOATI
KORXONALARINING ZAMONAVIY BOSHQARUVI 936
Siddiqov Zoxid Tulkunovich
O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA IQTISODIY MEXANIZMNING QIYMATNI
BAHOLASH VA NARX SHAKLLANISHIGA TA’SIRINI KUCHAYTIRISH 941
Rasulev Alisher Fayziyevich
Oxunova Oygul Usmonjon qizi
THE ROLE OF COUNTRY-OF-ORIGIN EFFECT IN CONSUMER PURCHASING DECISIONS 950
Matrizayev Sarvarbek Anvar o‘g‘li
Abdurakhmonov Javlonbek Ravshan o‘g‘li
Aziz Kurbanovich Abdullaev
ОРГАНИЗАЦИОННО-ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ИННОВАЦИОННОГО
УПРАВЛЕНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЕ РАЗВИТИЯ АГРАРНОГО СЕКТОРА
(НА ПРИМЕРЕ КАШКАДАРЬИНСКОЙ ОБЛАСТИ) 960
Эргашев Гайрат Уралович
YOSH YENGIL ATLETIKACHILARNING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISH 965
Abdilaxatov Zafar Abdigapirovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISH STRATEGIYALARI 972
Zakirov Mir Timur Zakir o‘g‘li

HUDUDLARNI IJTIMOIY-IQTISODIY RIVOJLANTIRISHDAGI NOMUTANOSIBLIKLARNI BAHOLASH: KOGNITIV VA EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH YONDASHUVI 976
Madaminov Sardorbek Qadamovich

KICHIK VA O‘RTA BIZNES SUBYEKTLARINI SEGMENTLASH ORQALI MOLIYALASHTIRISH MODELI 981
Annaklichev Saxi Saparmuxamedovich

TURIZM TURLARINI DIVERSIFIKATSIYALASH JARAYONLARINI BOSHQARUV SAMARADORLIGIGA OMILLAR TA’SIRINI BAHOLASHDA TAHLIL METODOLOGIYALARINING QO‘LLANILISHI 986
Saidova Dilfuza Abdufattohovna

O‘ZBEKISTONDA TELEKOMMUNIKATSIYA TEXNOLOGIYALARI RIVOJLANISHI VA ALOQA KORXONALARI MOLIYAVIY FAOLIYATINING ZAMONAVIY TENDENSIYALARI 995
Ismailov Xusanboy Mahammadqosim o‘g‘li

KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINING TASHQI SAVDO FAOLIYATINI MOLIYALASHTIRISH MANBALARI 1002
Ismailov Erkin Faxretdinovich

IQTISODIYOTDA DAVLAT ISHTIROKINI QISQARTIRISH KONTEKSTIDA TIJORAT FAOLIYATI BILAN SHUG‘ULLANADIGAN VA RAQOBAT RIVOJLANGAN SOHALARDA DAVLAT MUASSASALARINI ISLOH QILISH: XALQARO TAJRIBA VA O‘ZBEKISTON AMALIYOTI 1006
Sharapov Umidjon Shavkatovich

MICE TURIZMINI RIVOJLANTIRISHDA XORIJIY TAJRIBANI O‘RGANISH VA O‘ZBEKISTON SHAROITIDA QO‘LLASH TAMOYILLARI 1013
Fayyoza Xalimova Nafasovna

JIZZAX VILOYATIDA OLIY TA’LIM XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASH TIZIMINING SHAKLLANISHI VA UNGA TA’SIR ETUVCHI OMILLARNI IQTISODIY TAHLILI 1018
Saloxitdinov Sherzod Farxodovich

JIZZAX VILOYATIDA OLIY TA'LIM XIZMATLARI SIFATINI BAHOLASH TIZIMINING SHAKLLANISHI VA UNGA TA'SIR ETUVCHI OMILLARNI IQTISODIY TAHLILI

Saloxitdinov Sherzod Farxodovich
O'zMU jizzax filiali dotsenti
ORCID: 0009-0001-1072-7452.
saloxitdinov. sherzod@mail.ru

Annotatsiya. Mazkur maqolada Jizzax viloyatida oliy ta'lim xizmatlari sifatini baholash tizimining shakllanish jarayoni va uning rivojlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillar kompleks tarzda tahlil qilingan. Tadqiqot jarayonida oliy ta'lim tizimining sifat ko'rsatkichlariga ta'sir qiluvchi mikro va makroiqtisodiy omillar aniqlanib, ularning o'zaro bog'liqligi ekonometrik usullar yordamida baholangan. Shuningdek, PEST va korrelyatsion-regression tahlil asosida ta'lim xizmatlari sifati dinamikasiga ta'sir etuvchi omillarning ustuvor yo'nalishlari asoslab berilgan. Tadqiqot natijasida oliy ta'lim xizmatlari sifatini oshirishga qaratilgan ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar ishlab chiqilgan hamda kelgusidagi rivojlanish istiqbollari prognoz qilingan.

Kalit so'zlar: oliy ta'lim xizmatlari, ta'lim sifati, baholash tizimi, ekonometrik tahlil, korrelyatsion-regression model, PEST tahlil, ta'lim tizimi samaradorligi, kadrlar salohiyati, mehnat bozori, hududiy rivojlanish, ta'lim xizmatlari bozori.

Abstract. This article provides a comprehensive analysis of the formation of the quality assessment system for higher education services in the Jizzakh region, as well as the key factors influencing its development. In the course of the study, micro- and macroeconomic factors affecting the quality indicators of the higher education system were identified, and their interrelationships were evaluated using econometric methods. In addition, based on PEST analysis and correlation-regression analysis, the priority directions of factors influencing the dynamics of the quality of educational services were substantiated. As a result of the research, scientifically grounded proposals and recommendations aimed at improving the quality of higher education services were developed, and the prospects for their future development were forecasted.

Key words: higher education services, education quality, assessment system, econometric analysis, correlation-regression model, PEST analysis, efficiency of the education system, human resources potential, labor market, regional development, education services market.

Аннотация. В данной статье комплексно проанализирован процесс формирования системы оценки качества услуг высшего образования в Джизакской области, а также основные факторы, влияющие на её развитие. В ходе исследования выявлены микро- и макроэкономические факторы, оказывающие влияние на показатели качества системы высшего образования, и с использованием эконометрических методов оценена их взаимосвязь. Кроме того, на основе PEST-анализа и корреляционно-регрессионного анализа обоснованы приоритетные направления факторов, влияющих на динамику качества образовательных услуг. По результатам исследования разработаны научно обоснованные предложения и рекомендации, направленные на повышение качества услуг высшего образования, а также спрогнозированы перспективы их дальнейшего развития.

Ключевые слова: услуги высшего образования, качество образования, система оценки, эконометрический анализ, корреляционно-регрессионная модель, PEST-анализ, эффективность системы образования, кадровый потенциал, рынок труда, региональное развитие, рынок образовательных услуг.

KIRISH

Mamlakatimizda oliy ta’lim jarayonini to‘g‘ri tashkil etish va boshqarish, oliy ta’lim sohasida tadbirkorlikni yanada rivojlantirish hamda raqamlashtirish raqamli iqtisodiyot sharoitida ayniqsa muhim hisoblanadi va ta’lim sohasida matematik modellarni qo‘llash orqali unga ta’sir etuvchi omillarni hisobga olgan holda optimal darajada to‘g‘ri prognozlash muhim ahamiyat kasb etadi.

Mamlakatimizda olib borilayotgan iqtisodiy islohotlar natijasida oliy ta’lim sohasining rivojlanishi yildan-yilga o‘sish tendensiyasiga ega. Ayniqsa, oliy ta’lim sohasini raqamlashtirish orqali ta’limda xizmatlar hajmini yanada oshirish, xususiy ta’lim tashkilotlariga keng yo‘l ochib berish, bitiruvchilarni to‘liq ish bilan ta’minlash juda muhim ahamiyat kasb etmoqda.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Oliy Majlisga qilgan Murojaatnomasida [1] “Tadbirkorlik faoliyati bilan bog‘liq 5 mingga yaqin normativ-huquqiy hujjatlar qayta ko‘rib chiqilib, ularning soni qisqartiriladi hamda Tadbirkorlik kodeksi ishlab chiqiladi. Xabaringiz bor, bundan 4 yil oldin tadbirkorlik subyektlarida tekshirishlar o‘tkazishga moratoriy e’lon qilgan edik. Buning natijasida o‘tgan davrda tadbirkorlar soni 2 barobar ko‘payib, 400 mingtaga yetdi. Shuning uchun moratoriy muddatini yana bir yilga uzaytirishni taklif etaman. Shu bilan birga, Hukumat tomonidan bozorda teng raqobat muhitini yaratish va halol-pok tadbirkorlarni – takror aytaman – zamonaviy texnologiyalar asosida ishlayotgan vijdonli tadbirkorlarni har tomonlama qo‘llab-quvvatlash maqsadida “yashirin iqtisodiyot”ni qisqartirishga qaratilgan mexanizmlar joriy etiladi”.

Oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimining rivojlanishiga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar va ularning korrelyatsion, regression tahlilini amalga oshirish iqtisodiy ko‘rsatkichlarni matematik modellar orqali prognozlashtirishga bag‘ishlangan ilmiy asarlarini o‘rgangan holda, oliy ta’lim hajmi o‘sishiga ta’sir etuvchi omillar kelgusi yetti yilga ekonometrik modellar orqali ilmiy prognozlash amalga oshiriladi.

Tadqiqotda korrelyatsion-regression tahlil asosida ajratib olingan omillar ta’sirida oliy ta’lim hajmining o‘zgarish ssenariylarini aniqlash imkonini beruvchi ekonometrik model hamda prognoz ko‘rsatkichlar aniqlandi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLARNING TAHLILI.

O‘zbekiston Respublikasining ta’lim tizimi yagona davlat siyosatini yuritishda oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash alohida o‘rin egallaydi. Bu borada O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti ta’kidlaganidek, «Avvalo ta’lim va tarbiyani rivojlantirish, sog‘lom turmush tarzini qaror toptirish, ilm-fan va innovatsiyalarni taraqqiy ettirish milliy g‘oyamizning asosiy ustunlari bo‘lib xizmat qilishi lozim» [2].

Oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash va uni takomillashtirish bo‘yicha olimlarning fikriga e’tibor qaratish maqsadga muvofiq. Akademiklar S.S.Gulyamov Q.X.Abduraxmonov “Oliy ta’limdan kutiladigan xususiy manfaat bu bevosita ta’lim oluvchilar uchundir. Ta’limning iqtisodiy natijalari shakli turlicha, ya’ni natura va pul ko‘rinishida, bevosita va bilvosita bo‘lishi mumkin. Qoidaga ko‘ra, inson qanchalik yuqori darajada ta’lim olsa, u shunchalik ko‘p oylik maosh oladi (pul ko‘rinishidagi samara), nufuzli ishga kirishda imkoniyati oshadi (pul ko‘rinishida bo‘lmagan samara), ilmiy-texnik taraqqiyot tufayli bo‘layotgan o‘zgarish va yangilanishlarga tezda moslashadi (bilvosita samara). Zero, barcha samaradorlik (manfaat) son bilan hisoblanmaydi. Shuning uchun ta’limning tahlilda qo‘llaniladigan iqtisodiy samaradorligining asosiy shakli pul ko‘rinishidagi samaradir xodim(mutaxassis) ning umumta’limiy va maxsus tayyorgarlik darajasining ortishi natijasida uning oylik maoshining ortishi”ni [3] ta’kidlaydilar.

Mazkur fikrni davom ettirgan olimlarning ko‘rsatishicha ta’lim “mutaxassislar tayyorlash vositasi bo‘libgina qolmay, u jamiyatning intellektual va texnologik bilim darajasi hamda madaniy saviyasini oshirish, uning innovatsiya va yuksalishga intilishini qo‘llab quvvatlash, jamiyatda zamonaviy yashash tarzini shakllantirishdir. Aynan shu jarayon, ya’ni ta’lim va undan orttirilgan bilim intellektual kapitalni boyituvchi hamda innovatsiya faoliyatini harakatga keltiruvchi kuch hisoblanadi”[4].

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda Jizzax viloyatida oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimining shakllanishi va rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillarni aniqlash hamda ularni kompleks baholash maqsadida tizimli va ko‘p bosqichli metodologik yondashuv qo‘llanildi. Tadqiqot metodologiyasi nazariy va empirik tahlil usullarining uyg‘unligiga asoslandi. Tadqiqotning nazariy asosini oliy ta’lim xizmatlari sifati, ta’lim tizimi samaradorligi hamda inson kapitalini rivojlantirishga oid ilmiy konsepsiyalar tashkil etadi. Ushbu yondashuv doirasida ilmiy adabiyotlar tahlili, taqqoslash, umumlashtirish hamda tizimli yondashuv usullaridan foydalanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida oliy ta’limiga ta’sir ko‘rsatuvchi omillar quyidagicha guruhlandi: • Mikromuhit – ta’lim sifati, bitiruvchilarning ish bilan ta’minlanganligi;

• Makromuhit – ta’lim muassasalari o‘rtasidagi raqobat, jamiyat holati.

PEST tahlili – bu tashkilot faoliyatiga ta’sir ko‘rsatadigan makro muhitning barcha omillarini yagona tizimga to‘plashning oddiy usuli hisoblanadi. Bu usul uzoq muddatli rejalashtirish uchun alohida yoki SWOT tahlili bilan birgalikda ishlatiladi va ish natijalari SWOT jadvalidagi tahdid va imkoniyatlarning asosini tashkil etadi.

PEST tahlil omillari to‘rtta omil guruhining qisqartmasi hisoblanadi: P - siyosiy; Ye - iqtisodiy; S - ijtimoiy-madaniy; T - texnologik. P harfi siyosiy va huquqiy sektorning barcha hodisalariga ishora qiladi. Ta’sir etuvchi omillarni aniqlash uchun tadbirkorlik subyektining faoliyati amaldagi rejim va qonunchilikka, siyosiy barqarorlikka qanday bog‘liqligini tushunish kerak. Odatda, oliy ta’lim tashkiloti faoliyatiga tovarlarga ustama qo‘shimchani, soliqqa tortishni, tovarlarni sertifikatlashni, mijozlarni jalb qilish usullarini tartibga soluvchi qonunlar ta’sir qiladi. O‘zgaruvchan qonunchilikdan tashqari, davlat biznesga boshqa vositalar yordamida ta’sir qilishi mumkin. Shuning uchun siyosiy omillarni tahlil qilishda mintaqadagi va sanoatdagi korrupsiya darajasi, davlatning xalqaro tashkilotlar va boshqa mamlakatlar bilan munosabatlarini hisobga olish tavsiya etiladi. Masalan, agar oliy ta’lim tashkiloti boshqa mamlakatdan tovar ishlab chiqarish uchun xom ashyo buyurtma qilsa, unda munosabatlarni hisobga olish kerak. Ye harfi oliy ta’limning iqtisodiy holatiga ishora qiladi. Bozorni iloji boricha tavsiflovchi oltita asosiy parametrlar mavjud:

- iqtisodiy rivojlanish: uning pasayishi, turg‘unligi yoki o‘sishi;
- valyuta kurslarining tebranishlari va shu bilan bog‘liq bo‘lgan pul zaxiralari qiymatining o‘zgarishi;
- ishsiz fuqarolarning ulushi va ushbu ko‘rsatkichning dinamikasi;
- iqtisodiyotning globallashuv darajasi;
- sohada ish haqining o‘sishi;
- xom ashyoning yuqori narxi;
- maqsadli auditoriya daromadlarining o‘sishi;
- bank tendensiyalari.

S harfi ijtimoiy-madaniy omillarga ishora qiladi. Ularni tahlil qilish uchun demografik o‘sishni kuzatib borish muhimdir (aholi sonining ko‘payishi yoki kamayishi).

T harfi texnologik omillarga ishora bo‘lib, sohadagi texnologik taraqqiyotni tavsiflaydi va quyidagi ko‘rstakichlarga e’tibor qaratish kerak:

• xizmatni yaratish va targ‘ib qilishda foydalaniladigan asosiy texnologiyalardagi o‘zgarishlarning mavjudligi. Ushbu guruhga nafaqat jihozlarni takomillashtirish, balki biznes yuritishning yangi usullarini joriy etish, ijtimoiy tarmoqlarda targ‘ib qilish, shuningdek xizmat resurslaridan oqilona foydalanish kiradi;

• internet va mobil qurilmalarning xizmat va bozor rivojlanishiga ta’siri darajasi;

• ta’lim tashkilotlarining samarali raqobatlashishiga imkon beradigan IT-yangiliklar.

Ba’zi hollarda PESTEL tahlilidan foydalaniladi. Tahlil doirasida tabiiy yoki ekologik omillar (Ye - ekologik), agar ular oliy ta’lim tashkiloti faoliyatiga ta’sir ko‘rsatsa, qo‘shimcha ravishda o‘rganiladi. Masalan, omillar quyidagilar bo‘lishi mumkin: mintaqadagi iqlimning xususiyatlari, ob –havo, ekologik vaziyat va aholining sotib olish qobiliyati o‘rtasidagi bog‘liqlik. Shuningdek, mintaqaning asosiy daromad guruhi foydali qazilmalarni qazib olish, qishloq xo‘jaligi mahsulotlarini yetishtirishga to‘g‘ri keladigan bo‘lsa, PESTEL tahlilini o‘tkazish tavsiya etiladi. Bunday holda, potensial mijozlar va ularning daromadlari iqlim va ekologiyaga bog‘liq. PESTEL tahlili doirasida yuridik omillar (L – huquqiy) siyosiy omillarning katta guruhidan alohida ajralib turadi. Ushbu kichik guruh mehnat qonunchiligi, iste’molchilar huquqlarini himoya qilishni o‘z ichiga oladi.

Oliy ta’lim subyektlarining rivojlanishiga ta’sir etuvchi asosiy omillarni korrelyatsion-regression usullardan orqali, regression modellarni tuzish yo‘li bilan rivojlanish istiqbolini bashorat qilish maqsadga muvofiq. Mazkur uslubiy yondashuvni aniqlash uchun birinchi navbatda sanoat tarmog‘i subyektlari faoliyatining rivojlanishiga ta’sir etuvchi barcha omillarni aniqlash va korrelyatsion-regression usullardan foydalanib, ulardan eng asosiylarini tanlab olishdan boshlanadi. Tadqiqot obyekti hisoblangan Jizzax viloyati bo‘yicha Oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimi rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar ekonometrik modelini tuzish uchun unga ta’sir etuvchi asosiy omillar tanlab olinadi.

Tadqiqot ishida ko‘p omilli ekonometrik modeldagi qatnashadigan omillar sifatida – natijaviy omil etib, 10000 aholiga nisbatan bitirgan mutaxassislar soni (kishi), oliy ta’lim tashkilotlari soni (dona), oliy ta’limdagi talabalar soni (ming kishi), 10000 aholiga to‘g‘ri keladigan talabalar soni (kishi), oliy ta’limga qabul qilingan talabalar soni (ming kishi), bakalavriatga qabul qilinganlar soni (ming kishi), oliy ta’limni bitirgan mutaxassislar soni (ming kishi), bitirgan mutaxassislarning ishga joylashishi (foizda), jami 7 ta omil tanlab olindi.

Jizzax viloyati bo‘yicha Oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimi rivojlanishi ekonometrik modelini tuzish uchun unga ta’sir etuvchi omillar belgilanishlari amalga oshirildi (1-jadval).

1-jadval. Jizzax viloyati bo‘yicha oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimi rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar[1]

Natijaviy ko‘rsatkich: 10000 aholiga nisbatan bitirgan mutaxassislar soni, kishi – Y	
Omillar	Belgi
oliy ta’lim tashkilotlari soni (dona)	X_1
oliy ta’limdagi talabalar soni (ming kishi)	X_2
10000 aholiga to‘g‘ri keladigan talabalar soni (kishi)	X_3
oliy ta’limga qabul qilingan talabalar soni (ming kishi)	X_4
bakalavriatga qabul qilinganlar soni (ming kishi)	X_5
oliy ta’limni bitirgan mutaxassislar soni (ming kishi)	X_6
bitirgan mutaxassislarning ishga joylashishi (foizda)	X_7

Ushbu omillarning natijaviy omilga ta’sirini aniqlash uchun korrelyatsion-regression tahlil usullaridan foydalanish mumkin. Bu esa juft korrelyatsiya koeffitsiyentlarini hisoblash yo‘li bilan aniqlanadi. Bu usul, bizga, bir-birini takrorlaydigan va natijaviy omil bilan kuchsizroq bog‘lanishda bo‘lgan omillarni tuzilayotgan ekonometrik modelga kiritmaslik imkonini beradi.

Prognoz natijalaridan ko‘rinib turibdiki, 2030-yilda 2022-yilga nisbatan 10000 aholiga nisbatan bitirgan mutaxassislar soni 42,3 %, 10000 aholiga to‘g‘ri keladigan talabalar soni 42 %, oliy ta’limga qabul qilingan talabalar soni 88,4 %, bakalavriatga qabul qilinganlar soni 71,4 % va oliy ta’limni bitirgan mutaxassislar soni 60,5 % oshishiga erishiladi (2-jadval).

2-jadval. Jizzax viloyati bo‘yicha Oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimi rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar prognozi[2]

	Y(t)	X3	X4	X5	X6
2013	16	80	2,3	2,2	1,9
2014	17	82	2,3	2,2	2
2015	17	82	2,3	2,3	2,1
2016	18	84	2,4	2,3	2,3
2017	21	95	3,7	2,4	2,2
2018	21	109	4,9	5,1	2,8
2019	21	130	6	5,2	3,9
2020	28	166	8,3	6,5	3,9
2021	25	208	9,3	8,3	3,6
2022	26	250	8,6	8,4	3,8
2023	28	228	9,9	8,9	4,3
2024	29	246	10,8	9,6	4,5
2025	31	264	11,7	10,4	4,8
2026	32	282	12,6	11,2	5
2027	33	300	13,5	12	5,3
2028	34	318	14,4	12,8	5,6
2029	36	337	15,3	13,6	5,8
2030	37	355	16,2	14,4	6,1

Tadqiqot ishida Jizzax viloyatida 2030-yilga qadar oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimi rivojlanishiga asoslangan prognoz parametrlari ishlab chiqilgan. Qo‘llangan yuqori adekvatlikka ega ekonometrik modellar va ularga tegishli amaliy dasturlar paketlari asosida tanlab olingan obyektda oliy ta’lim hajmi qisqa muddatli prognozi aniqlandi. O‘zbekistonda oliy ta’lim xizmatlarining zamonaviy shakllarini rivojlantirishning strategik yo‘nalishlari takomillashtirilgan.

Tuzilgan modellar orqali oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimi rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillarning 3-jadvalda prognoz varianti ishlab chiqildi.

1 Manba: Muallif tomonidan ishlab chiqilgan.
2 Manba: muallif hisob-kitoblari asosida hisoblangan.

Prognoz variantlarini ishlab chiqish uchun modeldagi X1, X2, X3, X4, X5, X6, X7 o‘zgaruvchilarning trend tenglamalarini aniqlashda MS Excel dasturidan foydalanildi. Trend modellari asosida modeldagi mustaqil o‘zgaruvchilarning o‘rta muddatga prognoz qiymatlari aniqlandi (3-jadval).

3-jadval. Jizzax viloyati bo‘yicha oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimi rivojlanishiga ta’sir etuvchi omillar prognozi[3]

Yil-lar	10000 aholiga nisbatan bitirgan mutaxassislar soni (kishi)	Oliy ta’lim tashkilotlari soni (dona)	Oliy ta’limdagi talabalar soni (ming kishi)	10000 aholiga to‘g‘ri keladigan talabalar soni (kishi)	Oliy ta’limga qabul qilingan talabalar soni (ming kishi)	Bakalavriatga qabul qilinganlar soni (ming kishi)	Oliy ta’limni bitirgan mutaxassislar soni (ming kishi)	Bitirgan mutaxassislarning ishga joylashishi (foizda)
	Y(t)	XI	X2	X3	X4	X5	X6	X7
2023	28	4	33,1	228	9,9	8,9	4,3	93
2024	29	5	35,9	246	10,8	9,6	4,5	92
2025	31	5	38,8	264	11,7	10,4	4,8	92
2026	32	5	41,6	282	12,6	11,2	5	92
2027	33	6	44,4	300	13,5	12	5,3	92
2028	34	6	47,2	318	14,4	12,8	5,6	92
2029	36	6	50	337	15,3	13,6	5,8	92
2030	37	6	52,8	355	16,2	14,4	6,1	92

3 - jadval ma’lumotlaridan ko‘rinib turibdiki, 10000 aholiga nisbatan bitirgan mutaxassislar soni 2030-yilga borib, 37 kishi bo‘lishi, yoki 2022-yilga nisbatan 43,3 foizga oshishi kutilmoqda. 2030-yilda oliy ta’lim tashkilotlari soni 6 ta, oliy ta’limdagi talabalar soni 52 ming 800 kishi, 10000 aholiga to‘g‘ri keladigan talabalar soni 355 kishi, oliy ta’limga qabul qilinadigan talabalar soni 16 ming 200 kishi, bakalavriatga qabul qilinadiganlar soni 14 ming 400 kishi, oliy ta’limni bitiradigan mutaxassislar soni 6 ming 100 kishi, bitirgan mutaxassislarning ishga joylashishi 92 foiz bo‘lishi kutilmoqda.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Bugungi kunda mamlakatimizda oliy ta’limni isloh qilishning ustuvor yo‘nalishlarini belgilash, zamonaviy bilim va yuksak ma’naviy-axloqiy fazilatlarga ega, mustaqil fikrlaydigan raiobatbardosh kadrlar tayyorlash jarayonini sifat jihatidan yangi bosqichga ko‘tarish, oliy ta’lim xizmatlari sifatini baholash tizimining asosiy ko‘rsatkichlarini kompleks tahlil etishning metodik yechimlarini talab qilmoqda.

Tadqiqotlarimizdan kelib chiqqan holda, oliy ta’lim xizmatlarining istiqbol maqsadlari va samarali rivojlantirishning prognoz parametrlari modellashtirilgan. Unga kshra, 10000 aholiga nisbatan bitirgan mutaxassislar soni 2030-yilga borib, 37 kishi bo‘lishi, yoki 2022-yilga nisbatan 43,3 foizga oshishi kutilmoqda. 2030-yilda oliy ta’lim tashkilotlari soni 6 ta, oliy ta’limdagi talabalar soni 52 ming 800 kishi, 10000 aholiga to‘g‘ri keladigan talabalar soni 355 kishi, oliy ta’limga qabul qilinadigan talabalar soni 16 ming 200 kishi, bakalavriatga qabul qilinadiganlar soni 14 ming 400 kishi, oliy ta’limni bitiradigan mutaxassislar soni 6 ming 100 kishi, bitirgan mutaxassislarning ishga joylashishi 92 foiz bo‘lishi kutilmoqda.

Bu modellashtirish oliy ta’lim sifatini ta’minlashga yo‘naltirish oliy ta’lim sifati va uning iqtisodiy diagnostikasini tavsiflovchi bir qancha iqtisodiy, matematik va modellashtirish usullaridan foydalanilgan va ta’lim xizmatlarining istiqbol maqsadlari belgilangan.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. Ўзбекистон Республикаси Президентининг Олий Мажлисга Мурожаатномаси 2021 й. 29 декабрь. Lex.uz.
2. Ўзбекистон Республикаси Президенти Шавкат Мирзиёевнинг Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисига Мурожаатномаси, 30.12.2020. https://review.uz/oz/post/poslanie-prezidenta-uzbekistana-shavkata-mirziyoyeva-oliy-majlisu

3 Манба: муаллиф ҳисоб-китоблари асосида ҳисобланган.

3. Образование в системе человеческого развития: мировая практика и опыт Узбекистана // Под ред. акад. Гулямова С.С., акад. Абдурахмонова К.Х. – Ташкент. – 2004. – 34-35 с.
4. Эргашходжаева Ш.Д., Нишонов Д.Ш. Замонавий иқтисодиёт ва инновация таълими // Ўзбекистонда божхона ишининг долзарб муаммолари: назария ва амалиёт. Республика илмий-амалий анжумани мақола тезислари тўплами. Тошкент. 2010. 197–198–б.
5. Saloxitdinov, Sh. (2023). Mamlakatimizda xizmatlar sohasining rivojlanishi va tarkibiy o‘zgarishlari tahlili. Центральноазиатский журнал образования и инноваций, 2(2), 93-97.

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2026. № 4 (2)

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga
maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.
El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan
O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz